

ELMÉLKEDŐ KÖNYÖRGÉS

Szentgericzei Gál Zsigmond felett. 1)

Örökkévaló Isten, az ur Jézus által édes atyánk! Mélyen megindítva a fájdalom érzetétől s leveretve a csapás sulyától állottunk meg a közrészvét és közveszteség e gyászos koporsójánál, a melyben egy férfiú meghidegült teste piheni örök álmát, a ki nemcsak a családé, hanem mindnyájunké, a szó legtisztább értelmében vett közügyé is vala; a kinek mig élt elve volt: Munkálkodni a kárak, mig nappal van, mert eljön az éjszaka, melyen senki nem munkálkodhatik; a ki hiven életelvéhez példányszerű, nemes foglalkozás közt tölté idejének minden percét, hogy ennek jutalmául forrón szeretett övéinek mindenike testi és lelki eledeletét megtalálja s a számadás napján megnyugvással mondhassa el az örök bíró előtt: Szent atyám, azok közül, kiket nekem adtál, egyet is el nem vesztettem s a kit, mint jó katona az ütközet hevében helytállva kapja a halálos sebet, szintén munkája közben ért a gyilkos szél, mely halálnak csiráját vitte testébe s melynek eltávolítására hiába fogott kezét az eléhaladott orvosi tudomány a hű feleség és jó gyermekek fáradhatlan ápolásával, mert nem leheté feltalálni a gyógyirt ah! Gileádban sem.

És most, oh felséges Isten! ott fekszik sötét koporsójában hidegen, mozdulatlanul elöttünk az, kinek oly melegen dobogott szive, s oly hön érzett lelke mindenért, a mi szép és nemes volt; a ki nem sajnált sem időt, sem fáradtságot, ha azzal községe és egyháza előmenetelét, boldogulását eszközölheté s általán a közügynek szolgálhatott; ott fekszik s bár tekintetünk reá irányozva, hiába omlanak fájó könnyeink, hiába dobog fennen vérző szívünk, nem érti meg töredezett szavainkat, nem figyelmez esdő tekintetünkre, siet eltávozni tőlünk s itt hagyni azokat, kiket úgy szeretett s a kik úgy szerették őtet!

S pedig oh, tekintve életkorát, 2) az élet véghatárául tett 70 avagy 80 évig, mily sokat szolgálhatott s tehetett volna még azon a téren, melynek — fájdalom — ma oly kevés munkása van, a melyen az ügybuzgóság, önzetlenség oly csekély, hogy már-már a hajdani bölcs eljárása szerint fényes nappal is égő lámpával kell keresnünk, ki nem saját érdekét, nem önjavát keresi, tekintvén mindenben, hogy haszna mi? hanem lelkesül az eszményiért, hevül az eszméért is, mely nem nyujt harcosainak ugyan csillogó kincseket,

1) Szentgericzen, 1883. dec. 3.

2) A néhai 62 éves volt.

világszerinti gazdaságot, de adja az öntudat nyugodtságát, a kötelességteljesítésből származó nemes önérzetet, adja a költő eme szavait az ajkakra: Szent hazám! megfizettem mind, mivel csak tartozám!

Elköltözött atyánkfia, te tudod oh ur Isten, im ez öntudattal, a nemes sziv emez érzetével hunyhatá le szemeit örök álmára, bárha idő előtt történék is ez, hagyván oly ürt maga után kisedel körünkben, melynek méltó betöltése vaj mikor és ki által leszen meg? Nehéz lenne rá felelnünk! mert ha egyebektől eltekintünk is, a közvagyonnak oly arisztidesi féltékeny őre, az igazságnak bárkivel szemben oly ker. János szellemű bátor kimondója bizony ritkán találkozik s félő, hogy beteljesedik rajtunk, mit Mózesről, a nagy népvezérről és prófétáról elhunytá után az utódok feljegyeztek: nem támadott azután Izraelben olyan próféta!

Ah de atyánk, Istenünk, ha a veszteség súlyos voltát emlegettük a néhainak a családon kívüli szereplésében, miként fessük le annak megmérhetlenségét övéire? mit tett? és miként munkált 31 évre terjedő családi életében, sokkal ismertebb tények, mintsem azokat felsorolni kellene; ismeretes, hogy szorgalom, igyekezet, kitartó munkásság valának az ő mindennapi eledele s minthogy ezek párosultak az egymást megértő házastársak kölcsönös szeretetével, közösen megállapított munkatervvel s Isten nevének segítségül hívásával, a kitartó szorgalom megtermé fokozatosan az eléhaladás gyümölcseit; mert te, oh Isten, megáldod a benned bizókat előmenetellel s a téged félőket boldogsággal!

Igen, oh uram! te valóban megáldád elhunyt szolgádat családi életében azon boldogsággal, mely az élet valódi fűszere; az életgondokat, terheket hű feleség osztá meg vele, az törle le a munka verejték-cseppjeit, az simitá el a koronkénti bánat futó felhőit homlokáról s aztán részt adal nékiek égi ajándékaidból is jó atyánk; küldél mosolygó arczu vidám angyalkákat, kik, minél több gondot kelle forditni reájuk, annál inkább szivökhöz kapcsolódtak s annál több édes boldogsággal hinték be életutaikat! Majd még magasabb, a már nagygyá lett gyermekek elhelyezéséből származó öröm s a gyűgygő unokák látásának gyönyöre tölté be sziveiket s egészíté ki az élet czéljainak valósítását ugyannyira, hogy már-már hiheték, miszerint nem hiányzik a boldogság teljéből semmi sem!...

És ekkor, mint a derült, tiszta égen a vészjelző sötét felhő, jelent meg a család tiszta egén a néhainak rossz kimenetelt josló betegsége, mely, miként az öröm poharába cseppent üröm, megkeseríté a szivekben az öröm borát s midőn a néhainak értésül adá a prófétával: rendeld el a te háza dat, mert meghalsz, egyszer smind a körülötte levőket is előkészíté a legrosszabbra, a mitől félnök lehete, hogy t. i. elesik nemsokára az ő k fejőknek koronája. S im, a mitől félték s mindnyájan féltünk, bekövetkezett, halála szomorú valóság lett immár, melynél legfőbb vigasza a kesergő sziveknek abban lehet, hogy nemcsak ők, de minden jók sirva állnak ravatala körül, fájlalva azt, ki a haza vészes napjaiban

mint nemzetőr, majd közhivatalnok, majd ismét mint községének előljárója, egyházának jegyzője, kebli és egyházi tanácsos oly sok szépet, jót és nemest tudott létesíteni, hogy méltán vehetjük ajkainkra a kesergő pátriárka eme szavait: a mi dicsőségünk től megfoszta minket és a mi fejünknek koronáját elvevé!

Mostan azért, ekkora csapás sulya alatt, ekkora veszteség érzetében, ki lehetne a mi, de ki az árván maradt családnak vigasztalása, fölemelője és gyámola, mint te, oh felséges Isten! Kérünk tehát, jövel a te vigasztaló szent lelkeiddel a bánatos özvegyhez, ki méltán kesergi: elszakasztottad én tőlem az én barátomat és társamat s a síró árváknak s főleg azok még gyámolításra váró tagjainak, kiknek megszűnt örömük és siralomra fordult életök: együttesen szóljad Jeremiással: hagyd a te árváidat én eltartom és a te özvegyed én bennem vessereménységét! Cselekedd, hogy legyenek a te oltalmad szárnyai alatt békességben s a nagy csapás metsző fájdalmára nyujtson gyógyírt az idő, ez a legjobb orvos. Szólj vigasztalást a fiakká lett vőeknek, unokáknak, a jó testvéreknek, a közeli és távoli rokonoknak s enyhítsed szívök vérvő fájdalmát a távolban kesergő gyermekeknek, kik fájó keservőknek bárcsak abban sem adhatának könnyebbülést, hogy a jó édes apának koporsójára borulhassanak!

Mindnyájunknak pedig tedd tanulságul e gyász esetet, hogy igyekezzünk úgy élni, hogy sirunkba minket is őszinte könnyek kísérjenek. A Jézus nevében kérünk, hallgass meg minket oh ur Isten! — Amen!

Ürmösi Kálmán.

EGY SZÓ A „DÁVID FERENCZ“ EMLÉKALAPITVÁNYHOZ.

A magasztos eszme: „egy korszakot alkotó szellemnek örök emléket, állandó oszlopot emelni“ hamar testté vált. — A „Keresztény Magvető“ Aranykönyv című rovatában figyelemmel kísért bámulatos részvét és versenyos odajárulás feltűnő nagyságra, szinte reményfeletti mennyiségre, tetemes erőre emelte ez emlékoszlopot.

Én meggyőződve hiszem, hogy több komolyan gondolkodó lelkekben, szent vallásunk iránt melegen dobogó szivekben felmerül egy kérdés: hogy „a nagyszerű alapítvány, az eddigi javadalmazást tekintve, a teremtő szellem emlékéhez fűzhető célnak megfelel-é?“ mely kérdésre, szerény nézetem szerint, még eddig, szinte „nem-et lehet felelni. Ugyanis egy hiteért, s lelki szabadságáért áldozatul esett püspök emlékére emelt alapítványnak, véleményem, s meggyőződésem szerint, valódi célja lehet, kell hogy legyen:

Először: „Az alkotó szellem által, apostoli erővel, hitbuzgósággal, és szép renddel egybe alkotott testnek, hitfelekezeti társulatnak fentartása, szilárdítása és terjesztése.“

Másodszor: A püspöki hivatal körében mutatkozó hiányok, szükségletek fedezése, mennyiben ezek, az elébb említett céllal szorosán kapcsolatosak.

Harmadszor: Az alakuló eklézsiáknak, vagy hanyatlásra indult hitközségeknek gyarapítására, védelmére, támogatására látható és fenntartó segílyt adni.

Negyedszer: Papi és iskolamesteri állomásokat, hol közérdekből (status ratio) kell ilyeneket fentartani, de helyi javadalommal kellően biztosítva nincsenek, lehetőleg biztosítani, segíyezni.

E négy tételben van, egyéni nézetem, s határozott véleményem szerint felállítva egy hitfelekezetet alkotott püspök emlékére keletkezett alapítvány főcélja, és e tekintetben írok meg néhány ide vonatkozó észrevételt.

Az első általános állításra, már a harmadikban szinte elégséges irány van kimutatva, csak lelkiismeretes megfontolás, komoly és csalhatatlan helyi felismerés, tájékozás vezérelje az osztó határozatokat.

A második állításra, többek közül, például csak egyet kívánok ez idő szerint felhozni. A koronkénti püspöki vizsgálatra mulhatatlanul szükség van, de azon értelemben, mint mikor kifosztott szegényes állapotunkban, a püspöki állomást, vizsgálatok alkalmával, eklézsiák és belső emberek, erejükhöz, s áldozatkészségükhöz képest nyújtott honorariummal, tiszteletdíjjal támogatták s tartották fenn. — Ma napság merőben más körülmények más intézkedéseket vesznek igénybe; tekintve a püspöki vizsgálatnak hatáskörét, jótékony befolyását